

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
«ПРОЕКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»
(для магістрів)**

МАУП

Київ – 2016

Підготовлено професором кафедри фінансів і кредиту Шкляруком С.Г.

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту (протокол № 13 від 26.04.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту міжнародної економіки та фінансів імені Святої Великої княгині Ольги ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (протокол № 8 від 28.04.2016 р.)

Шклярук С Г Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів дисципліни «Проектне фінансування» (освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр). – К.: ПрАТ «ВНЗ «МАУП» ДП «Видавничий дім «персонал», 2016 р., – 45 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку зміст самостійної роботи студента з дисципліни «Проектне фінансування», плани семінарських занять, перелік питань для дискусії теми рефератів, список літератури.

© ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 2016 р.

© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2016 р.

Пояснювальна записка

Метою даних «Методичних рекомендацій» є допомога студентам в самостійному засвоєнні як охоплених, так і не охоплених в повному обсязі тем дисципліни „Проектне фінансування», або тем які не включені до навчальної (робочої) програми але мають важливе значення в розумінні функціонування ринків фінансових послуг. Таке самостійне навчання передбачає підготовку до семінарських заняті участь в їхпроведені написання рефератів за проблемами, які необхідно підготувати студенту до заняття і їх захист, визначення дискусійної тематики, підготовка і участь в дискусіях, вирішення фінансових вправ і задачок, тестування.

Проектне фінансування належить до однієї з найважливіших навчальних фінансових дисциплін вивчення якої дозволяє оволодіти механізмами залучення фінансових ресурсів із різних джерел для фінансування проектів. Оволодіння методами, механізмами і інструментами залучення необхідних фінансових ресурсів і фінансування різних проектів невід’ємним елементом підготовки висококваліфікованих фінансистів економістів, банкірів, менеджерів, маркетологів, підприємців, бухгалтерів.

Метою вивчення дисципліни «Проектне фінансування» – є набуття студентами знань щодо методів, механізмів інструментів фінансування різних проектів із різних фінансових джерел, а також допомогти студентам набути практичних навичок щодо оцінки ефективності проектів і фінансового стану компаній з метою з’ясування можливостей фінансування інвестиційних інноваційних та інших проектів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Проектне фінансування» є:

- 1) засвоєння методів, способів, механізмів і інструментів фінансових ресурсів для фінансування різних проектів з різних можливих джерел;
- 2) ознайомитися з методами і способами оцінки проектів і програм з метою їх фінансування;

3) ознайомлення і оволодіння методами проектного аналізу і опанування методами оцінки кредитоспроможності позичальника проектних коштів;

4) ознайомлення і оволодіння методами і способами аналізу альтернативних джерел проектного фінансування й прийняття рішень щодо їх вибору;

5) ознайомлення з роллю міжнародних фінансових установ у проектному фінансуванні і опанування методами залучення фінансових ресурсів через міжнародні ринки;

6) набуття навичок щодо оцінки фінансових ринків і визначення проектних ризиків, які супроводжують проектне фінансування а також з методами, і способами їх страхування і хеджування;

Студент повинен усвідомити що ефективність залучення і використання проектних ресурсів залежить як від на макро - , так і мікро-чинників. В результаті вивчення курсу студент повинен знати і уміти:

- поняття „проект” і види проектів, поняття „проектне фінансування”, „учасники проекту”, поняття „життєвий цикл проекту” і його визначення, поняття „грошовий потік” і його визначення”;
- основні джерела фінансування проектів і способи їх залучення;
- методологію альтернативного аналізу джерел фінансування і кредитного аналізу позичальника проектних ресурсів;
- основні вимоги до структури проекту і принципи розробки техніко-економічного обґрунтування;
- методологію фінансового і комерційного аналізу проектів;
- механізм випуску цінних паперів – акцій і облігацій;
- механізм обґрунтування фінансування проектів за допомогою лізингу;
- механізми іпотечного фінансування проектів;
- механізми і інструменти залучення проектних ресурсів через міжнародні фінансові ринки;

- виявляти проектні ризики і знати способи і інструменти їх зменшення;

Змістові модулі. Для вивчення дисципліни “Проектне фінансування” розроблені такі модулі.

Перший модуль "Методологічні основи розрахунку і оцінки проектів щодо їх ефективності і доцільності фінансуванні передбачає розкриття цілей та задач вивчення дисципліни “Проектне фінансування”, змісту понять, типів і джерел проектного фінансування методологічні засади альтернативного аналізу джерел фінансування загальні вимоги щодо підготовки проектів до розгляду аналізу й прийняття рішення щодо фінансування; вимоги до екологічної оцінки проектів з метою прийняття рішення щодо фінансування.

Другий модуль Методи і способи проектного фінансуванні розкриває механізми фінансування проектів за допомогою банківських кредитів, випуску боргових зобов'язань у вигляді облігацій, емісії акцій лізингу, через механізми міжнародних ринків Приділена увага розкриттю механізмів іпотечного фінансування визначенню проектних ризиків і методам їх зменшення.

Між предметні зв'язки. Дисципліна “Проектне фінансування” тісно пов'язана із такими фінансовими дисциплінами як Банківський менеджмент», «Банківські операції», «Банківське кредитування», «Фінанси», «Гроші та кредит», Інвестування», «Розрахунок і аналіз інвестиційного проекту», «Фінансовий ринок», «Ринок фінансових послуг», «Корпоративні фінанси», «Страхова діяльність», «Ринок цінних паперів», «Фондовий ринок», «Цінні папери», Міжнародні фінанси», «Валютне регулювання», «Міжнародні розрахунки і валютні операції», Страховий менеджмент», «Фінансовий аналіз», «Фінансовий менеджмент» та ін.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «ПРОЕКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ»

№	Назва змістового модуля і теми
<i>Змістовий модуль I. Методологічні основи розрахунку і оцінки проектів щодо їх ефективності і доцільності фінансування.</i>	
1	ВступЦілі та задачі дисципліни “Проектне фінансування”.
2	Поняття, типи і джерела проектного фінансування. Альтернативний аналіз джерел фінансування.
3	Загальні вимоги щодо підготовки проектів до розгляду, аналізу й прийняття рішення щодо фінансування.
4	Оцінка ефективності інвестиційних проектів з метою прийняття рішення щодо кредитування. Комерційна і фінансова оцінка Прийняття рішення щодо фінансування проекту.
5	Екологічна оцінка проектів з метою прийняття рішення щодо фінансування.
<i>Змістовий модуль II. Методи і способи проектного фінансування</i>	
6	Проектне фінансування – спеціалізований вид банківської діяльності.
7	Фондовий ринок як механізм залучення фінансових ресурсів. Фінансування проектів за допомогою емісії облігацій.
8	Фондовий ринок як механізм залучення фінансових ресурсів. Фінансування проектів за допомогою емісії акцій.
9	Іпотечне кредитування як механізм фінансування житлових та інших проектів.
10	Лізинг як механізм фінансування інвестиційних проектів.
11	Кредитування проектів через міжнародні фінансові ринки і міжнародними фінансовими установами. Кредитні лінії.
12	Ризики проектного фінансування і механізми і інструменти їх зменшення.
13	Критичні події в фінансових системах і необхідність їх прогнозування при проектному фінансуванні
Разом годин: 120	

МАУП

Зміст самостійної роботи дисципліни «Проектне фінансування»

Для самостійного вивчення дисципліни «Проектне фінансування» передбачено самостійне пророблення студентами відповідних джерел для участі в семінарських заняттях (у відповідності із зазначеним списком літературних джерел, а також інших нових джерел, які з'являються за тематикою, в тому числі Internet), написання рефератів за обраною тематикою і їх захист на заняттях проведення дискусій на існуючу проблематику, наприклад, які проблеми існують на сьогодні в банківській сфері, або в секторі фондового ринку – корпоративних облігацій, і що треба зробити, щоб їх вирішувати, або що стримує розвиток іпотечного проектного кредитування (низький рівень платоспроможності населення недосконале законодавство, високі країні ризики, нестабільність економіки тощо) або стан залучення проектних фінансових ресурсів через лізинг основні тенденції розвитку даних джерел фінансування та ін., вирішення фінансових задачок (вправ) і ситуаційних фінансових задачок тестування. Наприкінці даних рекомендацій наданий примірний список літературних та інших джерел, які допоможуть студентові для самостійної роботи.

Порядок самостійної роботи може бути такий:

уважно ознайомитися із змістом проблеми питання яке необхідно проробити. Визначити проблему, яку необхідно вирішувати;

ознайомитися із змістом джерел за темою;

визначити основні проблеми, які на думку авторів, а також на думку студента виникають за напрямом дослідження і які необхідно за думкою студента винести на обговорювання;

скласти план доповіді на семінарському занятті (дискусії, або написання реферату);

зробити висновки щодо результатів вивчення проблеми і запропонувати свою точку зору її вирішення.

При цьому необхідно враховувати що в різних джерелах проблема може бути визначена і розкритий її зміст зовсім з протилежних точок зору.

Наприклад, деякі вчені вважають що найкращим варіантом іпотечної системи в Україні буде американська система, деякі, що німецька, а деякі – що змішана система фінансування. Або – необхідно продовжувати жорстке валютне регулювання з точки зору залучення проектних ресурсів через міжнародні фінансові ринки, чи здійснювати лібералізацію цього напрямку.

Необхідно зауважити, що для українських підручників характерний і низький науковий рівень. Наприклад з точки зору методів оцінки ефективності проектів для обґрунтування їх фінансування, чи портфельного аналізу і управління.

Тобто, доповідач повинний підкреслити такі розбіжності в розгляді проблеми і зробити посилання в доповіді, що існує така точка зору, і існує така точка зору.

Багато, щоб доповідач теж визначив свій підхід до розгляду або вирішення проблеми, а також зробив висновки за проробленою темою.

Окрім того, доповідач повинний підготуватися до запитань, які можуть бути поставлені із аудиторії.

При пророблені теми студенту необхідно відповісти на питання, які поставлені викладачем для самоконтролю.

При навчанні студенту допоможуть закони України про банки і банківську діяльність про іпотеку та інші закони, що регулюють даний напрям, про цінні папери і фондовий ринок та ін.

Тому при вивченні дисципліни Проектне фінансування студенти повинні засвоїти в першу чергу закони України і інші законодавчі акти, які регулюють залучення фінансових ресурсів в Україні а також основні концептуальні поняття такі як: що є проект і проектне фінансування життєвий цикл проекту і проектний аналіз, джерела фінансування проектів і їх альтернативний аналіз, грошовий потік і дисконтування, доход і ризик, страхування і хеджування проектних ризиків.

Студенти повинні вміти проводити аналіз кредитоспроможності позичальника, і кредитного забезпечення з метою визначення рівня ризику і вироблення механізмів їх зменшення.

При залученні фінансових ресурсів через фондовий ринок необхідно знати типи облігацій і їх основні характеристики, які впливають на вибір емітента, а також вміти обґрунтовувати емісію акцій для фінансування проекту.

При вивченні механізмів залучення коштів через лізинг або міжнародні фінансові ринки або міжнародні фінансові установи необхідно засвоєння і норм міжнародного приватного права.

Наприклад, приблизний **алгоритм** самостійної роботи над розділом УІ такий.

1). Визначити, які види банківського проектного фінансування і за якими ознаками вона розглядається (за напрямом: інноваційні проекти інноваційні проекти та ін.; за масштабом: малі, середні, великі; за ризиками, які приймає на себе банк чи позичальник: з регресом, або без регресу, або з обмеженим регресом).

2). Розглянути основні правила банківського проектного кредитування. З чим вони пов'язані? Регулювання кредитної банківської діяльності (адміністративне, індикативне).

3). Розглянути, як формується кредитна політика банку і які основні вимоги до кредитного портфелю. Структура кредитного портфелю.

4). Розглянути приклади кредитної політики банку.

5). Визначити умови які обговорюються при наданні банківського кредиту.

6). Розглянути методика кредитного аналізу кредитоспроможності позичальника – юридичної особи, фізичної особи.

7). Необхідно розібратися, як встановлюється вартість позики за різними методиками Самостійно вирішити декілька прикладів за даною проблемою.

Для засвоєння перерахованої в даних Рекомендаціях тем дисципліни «Проектне фінансування» студенти повинні відповісти на наступні питання для самоконтролю і вирішити ситуаційні фінансові задачі.

Змістовий модуль I Методологічні основи розрахунку і оцінки проектів щодо їх ефективності і доцільності фінансування

Тема 1. Вступ. Цілі та задачі дисципліни «Проектне фінансування»

Питання для самоперевірки

1. Дати визначення поняття “проектне фінансування”. Чим відрізняються дані поняття?
2. Які види і джерела використовуються для фінансування проектів?
3. Що відноситься до внутрішніх джерел проектного фінансування?
4. Що відноситься до зовнішніх джерел проектного фінансування?
5. Які переваги і недоліки має фінансування за рахунок власного прибутку?
6. Яку роль виконують амортизаційні відрахування?
7. Які переваги і недоліки має фінансування за рахунок внеску до статутного фонду?
8. Що відноситься до запозичених джерел фінансування?
9. Які переваги і недоліки має фінансування за рахунок банківських кредитів?
10. Які види банківського кредитування використовуються для фінансування проектів?
11. Які переваги і недоліки має фінансування за рахунок емісії акцій?
12. Які переваги і недоліки має фінансування за рахунок облігацій?
13. Які переваги і недоліки має фінансування за рахунок лізингу?
14. Що таке кредитні ризики і як їх можна зменшити?
15. Що таке фінансовий ризик проектного фінансування?
16. Що таке діловий ризик проектного фінансування?
17. Які переваги і недоліки використання власних внутрішніх джерел фінансування?

18. Які переваги і недоліки використання власних зовнішніх джерел фінансування?

19. Що таке венчурне фінансування? Які види венчурного фінансування використовуються на практиці? Основні джерела венчурного капіталу.

20. Які вимоги до позичальників проектних ресурсів?

21. В чому основна відмінність підходу до визначення проектного фінансування в європейських країнах (Німеччині, Франції, Великобританії та в ін.) і в США?

Література: [30, 35, 36, 42, 44, 46, 51, 52, 63, 67]

Тема 2. Поняття, типи і джерела проектного фінансування Альтернативний аналіз джерел фінансування.

Питання для самоперевірки

1. Що таке “проект”?
2. Які основні ознаки проекту?
3. В чому полягає аналіз інвестиційного проекту?
4. Хто є учасником проекту?
5. За якими ознаками класифікуються проекти?
6. Які види проектів Ви знаєте? Дайте характеристики.
7. Що таке “інвестиційний проект”? Інноваційний проект? Проект розвитку? Які види інвестиційних проектів Ви знаєте?
8. Що таке життєвий цикл проекту і з яких фаз він складається? Для чого нами це потрібно знати?
9. Що необхідно визначити на попередньо інвестиційній фазі?
10. Які заходи здійснюються на інвестиційній фазі?
11. Чим специфічна експлуатаційна фаза?
12. Як можна використати життєвий цикл в проектному аналізі?
13. Які види проектних робіт за рекомендаціями Всесвітнього банку?
14. Які напрями проектних досліджень за рекомендаціями ЮНІДО?

15. Із яких складових складається структура або конфігурація інвестиційного проекту?

16. Чим відрізняється конфігурація різних видів проектів?

Контрольне завдання

Розробити структуру інвестиційного проекту за вимогами міжнародних фінансових інституцій (Світового Банку Європейського Банку Реконструкції і Розвитку) за сферою своєї діяльності.

Література: [21, 33, 39, 44, 48, 49, 57, 64, 66,72]

Тема 3. Загальні вимоги щодо підготовки проектів до розгляду аналізу й прийняття рішення щодо фінансування

Питання для самоперевірки

1. Які можуть бути основні етапи підготовки проектів до розгляду?
2. Як здійснюється оцінка якості процесу планування капітальних інвестицій?
3. В чому полягає процедура ідентифікації можливостей?
4. Яка інформація використовується для планування капітальних інвестицій?
5. В чому полягає контроль за реалізацією проекту?
6. Що таке інтегрована система документації?
7. Які основні вимоги до розробки інтегрованої системи документації?
9. Що таке грошовий потік від реалізації проекту і як він визначається?
10. які вихідні дані використовуються для розробки проекту?
11. Що таке точність розрахунку проекту і як вона визначається?
13. В чому полягає роль фінансових консультантів в здійсненні проектів?

Література: [20, 21, 27, 33, 39, 42, 44, 48, 49, 51, 57, 64, 66,71, 72]

Тема 4. Оцінка ефективності інвестиційних проектів з метою прийняття рішення щодо кредитування. Комерційна і фінансова оцінка. Прийняття рішення щодо фінансування проекту.

Питання для самоперевірки

1. Який основний підхід до оцінки доцільності і ефективності інвестиційного проекту?
2. Що таке “грошовий потік” і як він утворюється?
3. Які види проектів за фінансовими результатами?
4. Що значить проект спрямований на доход?
5. Що значить проект спрямований на зменшення витрат?
6. Що таке альтернативні витрати і як вони визначаються?
7. Що таке прості методи оцінки проектів, їх переваги і недоліки при застосуванні?
8. Що таке методи дисконтування оцінки проектів, їх переваги і недоліки при застосуванні?
9. Що таке “облікова доходність”, як вона розраховується і використовується в інвестиційному аналізі? За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?
10. Що таке “період окупності” проекту як він розраховується і використовується в інвестиційному аналізі? За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?
11. Що таке “чиста приведена вартість майбутніх грошових потоків” проекту, як вона розраховується і використовується в інвестиційному аналізі? За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?
12. Що таке “внутрішня норма доходності” проекту, як вона розраховується і використовується в інвестиційному аналізі? За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?
13. Що таке “індекс прибутковості” проекту, як він розраховується і використовується в інвестиційному аналізі? За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?

14. Що значить інвестиційний аналіз в умовах визначеності? За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?

15. Які методи аналізу використовуються для врахування невизначеності? Що відноситься до невизначеності? За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?

16. Метод скорегованої за ризиком ставки дисконтування його використання в аналізі. За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?

17. Метод без ризикового еквіваленту його використання в аналізі. За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?

18. Метод статистичного розподілу його використання в аналізі. За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?

19. Імітаційні моделі його використання в аналізі. За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?

20. Як впливає інфляція на ефективність проекту і як вона враховується в грошових потоках? За якими умовами проект може бути прийнятий до фінансування?

21. Які витрати несе спонсор проекту при його реалізації?

22. В чому полягає зміст аналізу беззбитковості і як він здійснюється?

23. Що дозволяє вирішувати аналіз беззбитковості для кредитора тримача проекту, інвестора?

24. Що розуміється під аналізом чутливості проекту?

25. В чому полягає основний принцип застосування для аналізу методу „дерева рішень”? Що дає використання даного методу?

26. В чому полягає фінансовий аналіз доцільності і ефективності проекту? Які методи фінансового аналізу використовуються для цього?

27. Яка прогнозна документація розробляється для визначення доцільності реалізації проекту і його фінансування? Які основні вимоги до її розробки?

27. Які фінансові документи використовуються для фінансового аналізу?

28. Які прогнознi фінансові показники і коефіцієнти розраховуються за прогносною фінансовою звітністю? Для чого вони використовуються?

Приклади

Приклад 1. Визначити суму амортизаційних відрахувань методом рівномірного нарахування зносу обладнання із терміном служби 5 років, купівельною ціною 100000 грн. і ліквідаційною вартістю 20000 грн.

Приклад 2. Майбутня вартість анuitету через 4 роки - 4000 дол., якщо процентна ставка дорівнює 20%, який буде анuitет?

Приклад 3. Розрахувати суму за вкладом під складні проценти, якщо початкова вартість вкладу становить 10000 грн., кількість років 5, процентна ставка 5%. Як зміниться його сума з урахуванням інфляції, якщо річний темп інфляції становить 20%?

Приклад 4. Розрахувати вартість вкладу з 3 роки з урахуванням нарахованої суми складного процену, якщо початкова вартість вкладу становить 1000 грн., процентна ставка-5%. Як зміниться його сума якщо річний темп інфляції становить 15%?

Приклад 5. Розрахувати майбутню вартість вкладу через рік за складними процентами, якщо початкова вартість вкладу становить 1000 грн, річна ставка процену 5%, кількість років 1. Як зміниться його вартість з урахуванням інфляції, якщо річний темп інфляції становить 18%?

Приклад 6. Розрахувати майбутню вартість вкладу через 2 роки за складними процентами, якщо початкова вартість вкладу становить 5000 грн., річна процентна ставка 5%, кількість років 2. Як його вартість з урахуванням інфляції, якщо річний темп інфляції становить 20%.

Приклад 7. Розрахувати майбутню вартість через 3 роки за складними процентами, якщо початкова вартість вкладу 1000 грн., річна процентна

ставка 5%, кількість років 3. Як зміниться його вартість з урахуванням інфляції, якщо річний темп інфляції становить 45%?

Приклад 8. Розрахувати NPV за 3 роки, якщо кінцева вартість грошового потоку наприкінці періоду 100000 грн., річна процентна ставка на ринку 15%. Інфляція відсутня. Як зміниться вартість грошового потоку з урахуванням інфляції, якщо річний індекс інфляції становить 1,2?

Приклад 9. Розрахувати NPV за інвестиціями через 3 роки, якщо планується отримати грошового потоку наприкінці строку 40000 грн., річна процентна ставка на грошовому ринку – 10%. Інфляція відсутня. Як зміниться вартість грошового потоку з урахуванням інфляції, якщо річний індекс інфляції становить 1,25?

Приклад 10. Розрахувати розмір відсоткової ставки якщо реальний середнє ринковий рівень доходу на інвестиції 10%, темп інфляції 5%.

Контрольні завдання

Завдання 1

Визначити чисту приведену вартість (NPV) доходів фірми за інвестиційним проектом використовуючи наступні інформацію:

об'єм початкових інвестицій 2 000 000 дол. США;
дохід протягом п'ятирічного періоду – по 600 000 щорічно;
без ризикована ставка 5%
премія за ризик – 10%.

Завдання 2

Керівництво фірми „Антилопа – гну” розглядає можливість інвестування 400 000 дол. США в обладнання для виробництва нової комп'ютерної бухгалтерської програми. Строк експлуатації обладнання, який очікується складає чотири роки. Є прогноз, що продажі програмного забезпечення складатимуть 60 000 програм в рік за ціною 30 дол. за одиницю. Постійні витрати без врахування амортизації обладнання складатимуть 200 000 дол в рік а змінні витрати – 12 дол. за одиницю продукції.

Обладнання повністю амортизується через чотири роки (за методом рівномірного нарахування амортизації), і по закінченню строку експлуатації не буде мати залишкової ліквідаційної вартості. Оборотний капітал повинний складати 1/12 від об'єма щорічних продаж. Ринкова ставка капіталізації проекту складатиме 15% річних, і компанія сплачує податок на прибуток в розмірі 20% річних. Чому дорівнює NPV проекту? За яким об'ємом продаж реалізація за проектом вийде на точку беззбитковості? Який ефекти операційного важелю?

Завдання 3

Початкові інвестиції за проектом A дорівнюють 200 000 дол., а доход за період 1 має наступний імовірнісний розподіл:

Імовірність	Доход, дол.
0,3	100 000
0,4	300 000
0,3	400 000

а). Яка величина NPV , якщо без ризикована ставка дорівнює 5%, ринкова доходність, яка очікується – 10%, а „бета” – 2?

б). Якщо „бета” для проекту B дорівнює 0, так що доход в 250 000 дол. є гарантованим, то які повинні бути початкові інвестиції за ним, щоб його привабливість для аналітиків зрівнялась з привабливістю проекту A ?

Завдання 4

Керівництво компанії „Альбатрос” планує інвестувати 500 000 дол. в новий завод з виробництва вишенькових калькуляторів. Строк реалізації проекту – чотири роки. Об'єм продаж, який очікується, в рік складає суму 600 000 дол за ціною 2 дол. за один калькулятор. Постійні витрати за виключенням амортизаційних відрахувань, складають 200 000 дол. в рік, а змінні витрати – 1,20 дол. на одиницю продукції. Обладнання заводу повністю зноситься за чотири роки (за методом рівномірного нарахування амортизації), тобто залишкова вартість наприкінці дорівнює нулю. Мінімальна сприйнятлива ставка доходності за проектом дорівнює 15%

річних, компанія сплачує податок на прибуток за ставкою 20%. Знайдіть наступні значення.

а). Рівень продаж за яким балансовий прибуток буде дорівнювати нулю.

б). Рівень продаж за яким для інвестицій в розмір 500 000 дол. балансова ставка доходності (після сплати податків) дорівнює 15%.

в). Внутрішню норму доходності (*IRR*), чисту приведені вартість майбутніх грошових потоків (*NPV*) і період окупності капіталовкладень (розраховану як звичайним методом так і на основі дисконтування грошових потоків), якщо об'єм продаж, який очікується, складатиме 600 000 од. в рік.

г). Рівень продаж, за яким *NPV* буде дорівнювати нулю.

д). Графік надходжень дисконтованих амортизаційних нарахувань.

Завдання 5

Компанія розглядає інвестиційний проект з такими параметрами:

без ризику ставка – 5%;

початкової інвестиції – 65 000 дол.

Потоки грошових коштів (прибуток від інвестицій) наведені в таблиці:

<i>Спільний імовірнісний розподіл</i>			
<i>Очікувана ринкова доходність</i>	<i>4000 дол.</i>	<i>6000 дол.</i>	<i>800 дол.</i>
0,1	0,2	0,1	0,0
0,15	0,1	0,2	0,1
0,2	0,0	0,1	0,2

Знайти рівноважну ринкову вартість інвестицій. Прийняти чи не прийняти даний проект?

Завдання 6

Керівництво фірми обговорює можливість реалізації двох інвестиційних проектів із наступними варіантами чистих грошових потоків, які очікуються в майбутньому (млн. г. о. після сплати податків)

<i>Рік</i>	<i>Проект А</i>	<i>Проект Б</i>
1	1,0	5,0
2	2,0	4,0
3	3,0	3,0
4	4,0	2,0
5	5,0	1,0

Відповідна вартість капіталу для обох проектів складає 15%. Якщо обоє проектів потребують початкових витрат в розмірі 10 млн. г. о., то який проект доцільно обрати для реалізації і чому?

Завдання 7

Керівництво фірми „Будівельник” розглядає можливість розширення сфери економічної діяльності – початку виробництва підвіконня з дерева. Для цього необхідно придбати станок вартістю 40 000 дол. Новий станок буде слугувати два роки (і фізично, і як об’єкт оподаткування) і через два роки втратить свою початкову вартість. Станок буде амортизуватися з використанням методу рівномірного нарахування амортизації. Керівництво фірми планує продавати по 3000 п. м. підвіконня в рік за ціною в еквіваленті 10 дол. за п. м. Змінні витрати складатимуть в еквіваленті до дол. – 1 дол. на п. м., а постійні (без урахування амортизації) – 2000 в еквіваленті до дол. в рік. Вартість капіталу компанії = 10%. У всіх наступних розрахунках інфляція не враховується. Податкова ставка на прибуток складатиме 30%.

а). Визначити грошові потоки які очікуються від реалізації даного проекту.

б). Визначити NPV проекту. Чи варто реалізовувати проект?

в). Визначити беззбитковий рівень продаж.

Тепер припустимо, що рівень інфляції протягом двох наступних років буде 12% в рік причому як доходи так і витрати за виключенням амортизації, збільшаться на ту саму величину. Припустимо що реальна ставка капіталу залишається на рівні 10% .

г). Визначити номінальні грошові потоки які очікуються в майбутньому.

д). Чому дорівнює чиста приведена вартість даного проекту і чи варто його реалізувати зараз?

і). Чому NPV інвестиційного проекту зменшується при зростанні інфляції?

Література: [20, 25, 27, 31, 33, 42, 44, 45, 50, 51, 54, 56, 57, 64]

Тема 5. Екологічна оцінка проектів з метою прийняття рішення щодо фінансування

Питання для самоперевірки

1. З чим пов'язана необхідність збереження навколишнього середовища?
2. Які вимоги сьогодні в світі до забезпечення охорони навколишнього середовища?
3. Як класифіковані проекти за категоріями екологічних ризиків?
4. Які проекти віднесені до кожної категорії екологічних ризиків?
5. Для чого проводиться екологічна експертиза проекту і які питання вивчаються?
6. Що уявляє собою за змістом екологічний звіт з екологічної експертизи?
7. Як і для чого здійснюється екологічний аудит?
8. Як забезпечується в Україні охорона навколишнього середовища?
9. Які законодавчі і нормативні акти регулюють охорону навколишнього середовища?
10. Як Ви оцінюєте екологічний стан свого мешкання, місця роботи, відпочинку?
11. Що необхідно зробити щоб максимально зменшити екологічні ризики і небезпеку?

Контрольне завдання

Розглянути екологічні нормативи України, свого регіону.

Література: [17, 20, 56, 76]

Змістовий модуль 2. Методи і способи проектного фінансування

Тема 6. Проектне фінансування – спеціалізований вид банківської діяльності

Питання для самоперевірки

1. Які види банківського проектного фінансування Ви знаєте? Як розрізняються види проектного фінансування за ризиками, які переймають на себе кредитор, або позичальники?
2. Що розуміється під проектним фінансуванням без регресу на позичальника і які його основні характеристики? Коли може погодитися банк на такий вид фінансування?
3. Що розуміється під проектним фінансуванням з повним регресом на позичальника і які його основні характеристики?
4. Що розуміється під проектним фінансуванням з обмеженим регресом на позичальника і які його основні характеристики? Що дає для позичальника і кредитора такий вид проектного фінансування?
5. Що розуміється під консорціальним (синдикативним) кредитуванням і його основні характеристики?
6. Що розуміється під роловерним кредитуванням? З чим пов'язана необхідність систематичного перегляду кредитної ставки?
7. Що розуміється під іпотечним проектним фінансуванням.
8. Як регулюється діяльність банків в Україні? Що розуміється під адміністративним регулюванням або під індикативним регулюванням?
9. Що розуміється під кредитною політикою банку? Розробіть для себе модель розробки кредитної політики банку, як Ви її собі уявляєте.

10. Що таке кредитний портфель банку? Які показники характеризують структуру кредитного портфелю? Що таке „збалансований” кредитний портфель?

11. Які питання обговорюються при зверненні до банку з метою отримання проектного кредиту?

12. Що розуміється під оцінкою кредитоспроможності позичальника проектних ресурсів? Які показники характеризують кредитоспроможність юридичної особи – виробничо-торговельної фірми?

13. Що таке показники ліквідності, рентабельності, ділової активності, фінансової стійкості компанії? Чому будь-якій фірмі важливо дотримуватися ліквідності своїх активів? Що таке ринкові показники?

14. Як визначається вартість запозичення? В чому вона вимірюється?

15. Що таке середньозважена кредитна ставка? Як для чого вона розраховується?

16. Як встановлюється структура відсоткової ставки за кредит і з чого вона складається?

17. Які способи використовують банки при встановленні розміру відсоткової ставки?

18. Що таке амортизація боргу і як вона здійснюється? Як розраховуються суми амортизації боргу?

Контрольні завдання

Контрольне завдання 1

У Вашому розпорядженні є такі дані (див. табл.), які взяті з фінансової звітності компаній „ХХХ” і „УУУ” за 2006 рік (всі цифри, за виключенням кількості акцій, вказані в млн. г. о.). Порівняйте ефективність діяльності цих двох компаній, використовуючи фінансові коефіцієнти, які ми обговорювали. Яка компанія має кращий фінансовий стан? Якій компанії можна віддати перевагу при прийнятті рішення щодо кредитування?

<i>Показники</i>	<i>Фірма</i>	<i>Фірма</i>
-------------------------	---------------------	---------------------

	„XXX”	„УУУ”
Чистий прибуток	153,7	239,0
Коефіцієнт виплати дивідендів	40,0%	20,0%
Прибуток до виплати відсотків і податків (ЕВІТ)	317,6	403,1
Витрати на виплату відсотків	54,7	4,8
Активи (середньорічний показник)	2457,9	3459,7
Об’єми продаж	3379,3	4537,0
Акціонерний капітал (середньорічний показник)	1113,3	2347,3
Ринковий курс звичайних акцій (г. о.):		
- на початок року	15,0	38,0
- на кінець року	12,0	40,0
Кількість звичайних акцій в обороті	200,0 млн.	100,0 млн.

Контрольне завдання 2

Припустимо, що короткий звіт про фактичні фінансові результати і баланс за 20x6 р і попередні форми фінансової звітності за 20x7 фірми „Пінгвін”, яка спеціалізується на роздрібному продажу морозива, має такий вигляд (в г. о.):

Звіт про фінансові результати	20x6	20x7
Прибуток до сплати відсотків і податків (ЕВІТ)		100
Витрати на виплату відсотків		25
Оподаткований прибуток		75
Чистий прибуток (після сплати податків в розмірі 30%)		51,6
Дивіденди		20
Зміни суми нерозподіленого прибутку		31,6
Баланс		
Активи	800	1000
Зобов’язання:		
- кредиторська заборгованість	80	100
- довгострокові зобов’язання	300	450
Акціонерний капітал	420	450

Прогнозовані витрати на виплату відсотків в розмірі 25 г. о. визначені з врахуванням відсоткової ставки 8,33%, який нарахований на залишок боргу в 300 г. о. на кінець 20x6. Заборгованість фірми зростає з 300 до 450 г. о., так

як для покриття нестачі фінансових ресурсів фірмою із зовнішніх джерел були отримані кошти в такому співвідношенні:

Сума додаткового фінансування = Зміни активів – Прирощення нерозподіленого прибутку – Прирощення кредиторської заборгованості

Питання

а). Які проблеми виникнуть у фірми якщо вона скористується складеними вами прогнозами для визначення своїх майбутніх потреб в додатковому фінансуванні із зовнішніх джерел. Припускаючи, що вся сума заборгованості, яка буде витрачена на задоволення потреб компанії в фінансових ресурсах буде отримана напочаток 20x8 р. а не наприкінці цього року, як необхідно було б діяти у відповідності з даними звітами?

б). Як Ви вважаєте, наскільки серйозною буде ця проблема? Поясніть свою відповідь.

Контрольне завдання 3

Для прикладу будемо продовжувати використання фінансової звітності завдання 2. Припустимо, що чистий прибуток фірми в 20x8 р. складатиме 20 г. о., а сумарні активи наприкінці року 20x6 були 450 г. о. Далі припустимо, що ця фірма зобов'язана підтримувати коефіцієнт відношення заборгованості до капіталу в розмірі 0,8 і що менеджерам компанії не дозволено брати додаткові позики або випускати в обіг нові акції.

а). Яким буде максимальний коефіцієнт стійкого зростання даної фірми?

б). Яким буде максимальний коефіцієнт стійкого зростання якщо фірма виплатить 6 г. о. із свого чистого прибутку як дивіденди планує підтримувати дане співвідношення в майбутньому?

в). Яким буде максимальний коефіцієнт стійкого зростання, якщо вона витратить 12 г. о. із суми чистого прибутку (20 г. о.) на викуп частини своїх акцій, які знаходяться в обігу?

г). Яким буде максимальний коефіцієнт стійкого зростання якщо фірма одночасно виконує обоє дві операції, які описані в двох попередніх пунктах?

Контрольне завдання 4

Проведіть кредитний скоринг себе з точки зору усування своїх можливостей отримання і погашення споживчого кредиту в сумі 50 000 г. о. До якого класу позичальника за надійністю обслуговування боргу Ви себе віднесли?

Література: [1- 4, 6, 7-13, 18,20, 22, 23, 24, 27, 28, 34, 36-42, 44, 47, 48, 51, 53,55, 56, 59-62, 77-82]

Тема 7. Фондовий ринок як механізм залучення фінансових ресурсів: фінансування проектів за допомогою емісії облігацій

Питання для самоперевірки

1. Що таке облігація і які види облігацій можуть випускатися для залучення проектних ресурсів?
2. Які основні характеристики облігації?
3. Хто є емітентом облігацій і як здійснюється емісія і розміщення облігацій на фінансовому ринку?
4. Що таке облігаційний контракт і для чого він потрібний?
5. Як здійснюється оцінка доходності облігації?
6. Як здійснюється визначення ціни облігації? Яка фундаментальна властивість облігації і з чим вона пов'язана?
7. Що таке накопичений облігаційний відсоток?
8. Доходність облігації до погашення і її визначення.
9. Чому дорівнює максимальна ціна облігації?
10. Чому так важливо число днів між датою розрахунку і датою останньої купонної виплати?

11. Яка різниця між облігацією з дисконтом, з премією і за номіналом?
12. Що визначає привабливість облігації для інвестора?
13. Які ризики пов'язані з емісією облігації для емітента а які – для інвестора?
14. Які особливості без купонної облігації?
15. Що таке інвестиційна привабливість облігації і як вона визначається?
16. Які чинники визначають часову структуру відсотку за облігацією?
17. В чому полягає суть теорії відсоткових ставок Фішера?
18. Від чого залежить ціна облігації і які чинники на її впливають?
19. Що є ціна базисного пункту і як вона визначається?
20. Що таке „дюрація”, що вона означає і як визначається і для чого використовується при оцінці облігації?
21. Що таке випуклість що вона означає і як визначається і для чого використовується при оцінці облігації?
22. Що є облігація з вбудованим опціоном і як вимірюються її доходність?
23. Які використовуються стратегії при формуванні облігаційного портфелю?
24. Як вимірюється доходність облігаційного портфелю?
25. В чому полягає зміст портфельної теорії Марковіца?
26. Що таке ризик облігаційного портфелю і як він вимірюється?
27. Що таке активні стратегії управління облігаційним портфелем?
28. Що є пасивні стратегії управління облігаційним портфелем?
29. Який стан ринку облігацій в Україні?

Література: [5, 6, 10, 15, 16, 26, 27, 30, 35, 36, 48, 51, 52, 55, 56]

Тема 8. Фондовий ринок як механізм залучення фінансових ресурсів: фінансування проектів за допомогою емісії акцій

Питання та завдання для самоперевірки

1. Які причини того, що ринкова ціна акцій компанії як правило відрізняється від їх балансової вартості?
2. Компанія сплатила дивіденди по 10 г. о на звичайну акцію, і очікується, що сума дивідендів буде щорічно зростати на 6%. Знайдіть

приведену вартість акції, якщо інвестори дисконтують майбутні доходи за річною ставкою 10%.

3. Які основні показники і коефіцієнти характеризують акції компанії?

4. Якщо б прогнозований об'єм продаж компанії „У” складав би не 345 млн. дол., як було розглянуто в прикладі даного розділу, а 360 млн. дол., то які були б потреби компанії в додатковому фінансуванні із зовнішніх джерел?

5. Відповідно звіту компанії „Х” за сьомий рік показник чистого прибутку в розрахунку на акцію складає 5 г. о., і вона сплатила акціонерам дивіденди в розмірі 3 г. о. на одну акцію. Балансова вартість акції на початок року була 30 г. о. а ринкова – 40 г. о. Наприкінці року дані показники склали 32 г. о. і 35 г. о. відповідно. Розрахуйте коефіцієнт доходності капіталу (*ROE*) і показник сукупної акціонерної доходності (*TSR – total shareholder returns*) і порівняйте їх значення.

6. Як буде впливати на суму зовнішнього фінансування ситуація, за який темп зростання компанії нижче її коефіцієнту стійкого зростання?

Література: [5, 6, 10, 15, 16, 26, 27, 30, 35, 36, 48, 51, 52, 55, 56, 77-82]

Тема 9. Іпотечне кредитування як механізм фінансування житлових та інших проектів

Питання для самоперевірки

1. Що таке іпотечне проектне фінансування? В чому полягає специфіка даного виду фінансування?

2. В чому полягає специфіка американської системи іпотечного фінансування? Хто є основними учасниками даної системи? Які способи залучення кредитних ресурсів використовуються в даній системі?

3. В чому полягає роль уряду і американській системі іпотечного фінансування?

4. Які види цінних паперів використовуються для залучення кредитних ресурсів? Дати характеристики.

5. Що таке застава? Як вона використовується?

6. Які види іпотечних облігацій розміщуються на американському фондовому ринку?

7. Які види іпотечних кредитів надаються американськими установами?

8. Як оцінюється фінансовий стан позичальника?

9. Як розраховуються платежі за іпотечними кредитами? Які схеми погашення боргу за іпотечними кредитами?

10. Як оцінюється вартість застави при іпотечному кредитуванні?

11. В чому полягає специфіка німецької системи іпотечного фінансування? Які способи залучення кредитних ресурсів в німецькій іпотечній системі?

12. Основні функції іпотечних німецьких банків.

13. Які види кредитів надаються німецькими іпотечними банками?

14. Розкажіть як залучаються кошти через ощадні будівельні каси в Німеччині.

15. В чому полягає роль уряду в системі іпотечного фінансування в Німеччині?

16. Які види цінних паперів використовуються в Німеччині для залучення іпотечних кредитних ресурсів?

17. Який стан житлового фінансування в Україні?

18. Як здійснюється фінансування придбання і будівництва житла в Україні? Чи можна назвати це системою іпотечного фінансування?

19. Від чого залежить створення ефективної системи житлового фінансування в Україні? Що необхідно створити для цього?

Література: [1- 4, 6, 7-13, 18,20, 22, 23, 24, 27, 28, 34, 36-42, 44, 47, 48, 51, 53,55, 56, 59-62, 77-82]

Тема 10. Лізинг як механізм фінансування інвестиційних проектів

Питання для самоперевірки.

1. Що таке лізинг? В чому полягає його відмінність від оренди, банківського кредиту і кредиту споживачеві?
2. Які види лізингу виробила практика його здійснення? Що таке фінансовий лізинг оперативний лізинг? Наведіть схему реалізації фінансового і оперативного лізингу?
3. Що таке зворотній лізинг? Чим він привабливий для лізингоотримувача?
4. Як здійснюється практика бухгалтерського обліку фінансового лізингу?
5. При альтернативному виборі джерел фінансування в Україні що дорожче, банківський кредит чи лізинг? Поясніть, чому?
6. Як здійснюється обґрунтування лізингового проекту?
7. Які методи розрахунків лізингових платежів використовуються на практиці?
8. В чому основний принцип методу фінансових рент?
9. Які ризики супроводжують лізингові операції лізингодавача і лізингоотримувача?
10. В чому полягає основна причина що лізинг отримав широке розповсюдження саме в розвинених країнах світу?
11. Які специфічні властивості лізингу в США, Німеччині, Великобританії, Франції?
12. Що робиться для розвитку лізингу в Росії?

Контрольні завдання

Завдання 1

На основі наступної інформації розрахувати достатню величину лізингових платежів (платежі здійснюються на початку року):

- а) ціна придбання активу – 300 000 г. о., річна відсоткова ставка – 15,0%, строк лізингу – 6 років, залишкова вартість не враховується;
- б) ціна придбання активу – 200 000 г. о., річна ставка – 10,0%, строк лізингу – 10 років, залишкова вартість – 20 000 г. о.;
- в) вартість придбання активу – 50 000 г. о., річна ставка – 12,0%, строк лізингу – 10 років, залишкова вартість – 30 000 г. о.;

Завдання 2

Вартість нового обладнання дорівнює 50 000 г. о. Обладнання можна взяти в лізинг на чотири роки з суплатою п'яти рівних внесків, перший з яких здійснюється в момент $t = 0$, а інші – наприкінці кожного з чотирьох наступних років. Підрахуйте величину річної орендної плати і побудуйте графік амортизаційних платежів за лізингом. Залишкова вартість обладнання – 3000 г. о., ставка дисконтування – 10%.

Завдання 3

Компанія розглядає питання щодо придбання нового обладнання в лізинг. Нижче наведена інформація щодо варіанту придбання і лізингу даного обладнання:

- купівельна ціна – 300 000 г. о.;
- накладні витрати – 4000 г. о.;
- нормативний строк експлуатації обладнання – 10 років;
- строк лізингу – п'ять років;
- дохід до відрахування амортизаційних витрат і податків – 70 000 г. о.;
- ставка податку на прибуток – 30%;
- вартість капіталу – 13%;
- ставка дисконтування за безризикованим доходом – 9%;

річні лізингові платежі – 60 000 г. о.;

залишкова вартість в момент витікання договору лізингу – 50 000 г. о.

Перший внесок залізингом робиться в момент $t = 0$, а наступні – наприкінці року. Розрахувати чисту приведену вартість купівлі і лізингу. Щоб профінансувати дану операцію купівлі обладнання компанія може взяти в борг 250 000 г. о. під 9% річних з виплатою відсотків і основної суми боргу п'ятьма рівними частинами.

Література: [14, 22, 26, 27, 37, 39, 51, 53, 56, 64, 65, 67, 69-70, 83-86]

Тема 11. Кредитування проектів через міжнародні фінансові ринки і міжнародними фінансовими установами. Кредитні лінії

Питання для самоперевірки

1. Які міжнародні ринки використовуються для залучення проектних ресурсів?
2. Що таке міжнародний ринок капіталів? Які основні ринки входять до його складу?
3. Які фінансові інструменти використовуються для залучення проектних ресурсів через ринки капіталів?
4. Що таке єврооблігація? Які види єврооблігацій використовуються?
5. Як здійснюється розміщення єврооблігацій на ринку?
6. Що таке євро нота? Які види євро нот емітуються?
7. Що таке євро акція? Хто є емітентом євро акцій?
8. Чим привабливі єврооблігації для емітентів, для інвесторів?
9. Що таке ринок євро валют? Які види євро валют використовуються для фінансування і як?
10. Що таке ринок євро кредитів? Які види євро кредитів використовуються на практиці?
11. Що впливає на вибір інструментів для інвестування?
12. Що таке консорціальне кредитування?

13. Що таке кредитна лінія хто і які кредитні лінії відкриває позичальникам? На яких засадах?

14. Які міжнародні фінансові установи і організації надають кредити для фінансування проектів?

15. З яких організацій складається група Світового Банку? Дайте характеристики?

16. Які кредитні продукти на яких засадах надають фінансові установи з групи Світового Банку?

17. Яку функцію виконує ЄБРР? Які види кредитних продуктів і кому надає даний банк? На яких засадах.

Літератури: [7, 22, 34, 36, 37, 40, 42, 47, 53, 55, 56, 58, 87-92]

Тема 12. Ризики проектного фінансування – механізми і інструменти їх зменшення

Питання для самоперевірки

1. Що таке „проектний ризик”? Які ризики супроводжують проект на його різних стадіях, з чим вони пов’язані?

2. Що таке кредитний ризик? Які розрізняють ступені кредитного ризику?

3. Які внутрішні чинники кредитного ризику?

4. Які зовнішні чинники кредитного ризику?

6. Як здійснюється управління кредитними ризиками?

7. Як і для чого здійснюється оцінка кредитоспроможності позичальника проектних ресурсів?

8. На яких принципах базується виявлення і управління кредитними ризиками?

9. Що таке валютний ризик і коли він з’являється? Які категорії валютного ризику розрізняють?

10. Як здійснюється управління валютними ризиками? Що таке внутрішні способи і зовнішні способи управління?

11. Які використовуються внутрішні способи для управління валютними ризиками?

12. Що таке валютна позиція? Які розрізняють її види? Як здійснюється її управління?

13. Які зовнішні способи управління валютними ризиками?

14. Що таке ризик відсоткової ставки і як ним управляти?

Контрольні завдання

Завдання 1

Припустимо, що сьогодні вартість палива 5,00 грн. за один галон, але через шість місяців його ціна зміниться і стане або 4,50 грн., або 5,5 грн. за галон.

а). З якими видами ризиків стикнеться постачальник палива, у якого є великий запас? З якими видами ризиків стикнеться великий споживач палива, який має дуже малий запас?

б). Як ці дві сторони можуть використовувати ринок ф'ючерсних паливних контрактів для зменшення ризику і отримання гарантованої ціни 5,00 грн. за один галон? Виходячи з того, що кожний контракт повинний укладатися на 50000 галонів і що кожній із сторін треба хеджувати 10000 галонів.

в). Чи можете Ви сказати, що обое із сторін будуть у вигащі? Чому?

Завдання 2

Ви розраховуєте отримати через рік 10000 дол. і хотіли би застрахувати цю суму від інфляції, якщо її темпи будуть перевищувати 6% річних. Продумайте умови опціону „кол” на індекс споживчих цін, який забезпечив би відповідне хеджування ризику.

Завдання 3

Американський експортер уклав угоду на продаж з британським клієнтом на суму в 100 000 GBP в червні місяці року N і, надавши відстрочку платежу на три місяці своєму клієнту, очікує отримати платіж в вересні року N . Для зменшення ризику, експортер забезпечує покриття валютних ризиків на ринку ф'ючерсних контрактів. Стандартна сума ф'ючерсних контрактів складає 25000 GBP.

Поточні курси:

Поточний курс GBP/USD : 1,290 USD;

Трьохмісячний курс GBP/USD : 1,390 USD;

Прогнозований ф'ючерсний курс вересня GBP/USD : 1,400 USD.

Фактичний ф'ючерсний курс вересня GBP/USD : 1,300 USD.

Визначити ефективність даної операції і результати надати у вигляді таблиці.

Завдання 4

Американський імпортер уклав контракт на купівлю німецьких калькуляторів. Оплата за контрактом повинна здійснюватися в день постачання калькуляторів, через три місяці, тобто в червні року N . Загальна сума контракту 1 000000 EUR. Лякаючись підвищення курсу євро по відношенню до долара імпортер вирішує хеджувати валютні ризики на ринку ф'ючерсних контрактів.

Поточні курси на ринку ф'ючерсів такі:

поточний курс EUR/USD : 1,200

курс червневий "спот" : 1,2050

курс червневого ф'ючерсу : 1,2080

курс вересневого ф'ючерсу 1,220.

Вартість одного ф'ючерсного контракту 125 000 EUR. Визначити ефективність даної операції і результати надати у вигляді таблиці.

Література: [22, 23, 24, 26, 27, 29, 38, 39, 41, 43, 47, 48, 51, 52, 53, 55, 56, 93]

Тема 13. Критичні події в фінансових системах і необхідність їх прогнозування при проектному фінансуванні

Питання для самоперевірки

1. Що розуміється під критичними подіями в фінансових системах?
2. Які чинники спричиняють порушення рівноваги на фінансових ринках та в фінансових системах?
3. Що таке фінансова криза? Які види фінансових криз спостерігались в світі?
4. Що таке фінансові крахи?
5. Чи можливе прогнозування фінансових крахів?
6. Як здійснюється моделювання фінансових бульок і ринкових крахів?

Література:[29, 32, 36, 58, 93]

МАУП

Плани практичних (семінарських) занять

Для закріплення прослуханої на лекціях тематики передбачені практичні заняття.

Змістовий Модуль I Методологічні основи розрахунку і оцінки проектів щодо їх ефективності і доцільності фінансування

Тема 3. Практичне заняття на тему «Підготовка проектів до розгляду й прийняття рішень щодо фінансування» - 2,0 год.

План семінарських занять

1. Основні принципи побудови проекту Інтегрована система документації і її використанні при проектуванні.
2. Основні етапи підготовки проекту до оцінки й аналізу.
3. Попереднє техніко-економічне дослідження проекту.
4. Аналіз ризиків і переваг проектів.

Література: [20, 25, 27, 31, 33, 42, 44, 45, 50, 51, 54, 56, 57, 64]

Тема 4. Практичне заняття – 3,0 год.

Вирішення ситуаційних задачок з оцінки ефективності проектів за різними методами (методу облікової доходності, методу окупності, методу внутрішньої доходності, методу приведеної вартості майбутніх грошових потоків, методу чутливості методу «дерева рішень», методу оцінки беззбитковості) і їх доцільності фінансування

Література: [20, 25, 27, 31, 33, 42, 44, 45, 50, 51, 54, 56, 57, 64]

Змістовий модуль II. Методи і способи проектного фінансування

Тема 6. Практичне заняття за темою – 2,0 год.

Вирішення ситуаційних задачок з доцільності вибору джерел фінансування, визначення проценту за позикою Вирішення ситуаційних задачок з кредитування.

Література: [1- 4, 6, 7-13, 18,20, 22, 23, 24, 27, 28, 34, 36-42, 44, 47, 48, 51, 53,55, 56, 59-62, 77-82]

Тема 7. Практичне заняття «Фінансування проектів за допомогою емісії облігацій» - 2,0 год.

План семінарських занять

1. Ринок облігацій. Облігації: поняття, види, механізм застосування.
2. Фінансування проектів за допомогою облігацій. Альтернативний аналіз джерел фінансування. Забезпечення потоків грошових коштів за борговими зобов'язаннями.
3. Оцінка облігацій.
4. Доходність облігацій і її вимірювання.
5. Фактори, які впливають на доходність облігацій.
6. Ризики, які пов'язані з емісією облігацій.
7. Вирішення ситуаційних задачок.

Література: [5, 6, 10, 15, 16, 26, 27, 30, 35, 36, 48, 51, 52, 55, 56, 77-82]

Тема 10. Практичне заняття на тему «Лізинг як механізм фінансування інвестиційних проектів» - 2,0 год.

План семінарських занять

1. Види лізингових операцій.
2. Методологія здійснення лізингових операцій.
3. Обґрунтування лізингового проекту.
4. Лізингові платежі і їх розрахунок. Практична робота.
5. Ризики лізингових операцій і їх усунення.

Література: [14, 22, 26, 27, 37, 39, 51, 53, 56, 64, 65, 67, 69-70, 83-86]

Тема 12. Практичне заняття на тему «Проектні ризики їх вимірювання і їх усунення» - 1,0 год.

- 3 практики застосування інструментів хеджування і страхування проектних ризиків.

Перелік питань для дискусії

- 1). Світовий досвід застосування облігацій як інструменту залучення проектних фінансових ресурсів.
- 2). Стан ринку облігацій в Україні, його основні проблеми і напрями розвитку.
- 3). Розвиток ринку іпотечних облігацій.
- 4). Перепони на шляху розвитку лізингу і їх переборювання.
- 5). Інтеграційні процеси національних фінансових ринків в світові.
- 6). Світова фінансова криза та її вплив на ефективність проектного фінансування та реалізації інвестиційних проектів.

Теми рефератів

1. Поняття і типи проектного фінансування Основні джерела фінансування проектів їх переваги і недоліки
2. Основні учасники проектного фінансування їх види і характеристики і вимоги з боку кредиторів і інвесторів
3. Основні принципи відбору джерел фінансування проектів
4. Фінансування проектів за допомогою банківських кредитів: основні види кредитування і їх характеристики
5. Оцінка кредитоспроможності позичальника проектного фінансування
6. Кредитне забезпечення і його оцінка
7. Фінансування проектів за допомогою кредитних ліній
8. Взаємовідношення позичальника і кредитора основні напрями оформлення, основні вимоги кредитора до позичальника
9. Економічна оцінка проектів й прийняття рішення про фінансування в умовах визначеності - прості методи

10. Економічна оцінка проектів й прийняття рішення про фінансування в умовах визначеності – методи дисконтування

11. Врахування фактору невизначеності при здійсненні оцінки доцільності здійснення і фінансування проектів

12. Аналіз безбитковості фірми, яка реалізує проект

13. Аналіз чутливості проекту

14. Аналіз за допомогою дерева рішень

15. Складання прогностичної фінансової документації за проектом

16. Формування техніко-економічного обґрунтування проекту

17. Основні принципи підготовки проектів до розгляду з точки зору доцільності їх фінансування. Інтегрована система проектної документації

18. Екологічна оцінка проектів з точки зору їх фінансування

19. Фінансова оцінка проектів і прийняття рішення щодо фінансування

20. Проектні ризики на різних стадіях реалізації проекту і методи їх зменшення

21. Гарантії за інвестиційними і іншими проектами.

22. Фінансування проектів за допомогою емісії звичайних акцій

23. Фінансування проектів за допомогою емісії привілейованих акцій

24. Обґрунтування емісії акцій для фінансування проектів

25. Фінансування проектів за допомогою емісії облігацій

26. Обґрунтування емісії облігацій для фінансування проектів

27. Фінансування проектів за допомогою лізингу

28. Обґрунтування лізингового проекту і схеми лізингових платежів

29. Іпотечне фінансування житлових проектів

30. Рефінансування іпотечних проектів

31. Чинники які впливають на ефективність реалізації проекту і механізм зменшення їх негативного впливу

32. Альтернативний аналіз джерел фінансування.

33. Залучення проектних ресурсів через міжнародні фінансові ринки

34. Валютні ризики при залученні проектних ресурсів через міжнародні фінансові ринки і способи їх зменшення (внутрішні способи)

35. Методи хеджування валютних проектних ризиків

36. Міжнародні фінансово-кредитні установи і проектне фінансування

37. Фінансування проектів за кредитними лініями Світового банку

38. Фінансування проектів за кредитними лініями Європейського банку реконструкції і розвитку

39. Кредитна політика банків і проектне фінансування

40. Кредитні банківські ризики, способи їх визначення і зменшення

41. Критичні події в фінансових системах та їх вплив на ефективність проектного фінансування.

МАУП

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 №2121/III зі змінами та доповненнями.
2. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999 №29 зі змінами та доповненнями.
3. Закон України «Про податок на додану вартість» від 03.04.1997. №168/97-ВР зі змінами та доповненнями.
4. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.1997 №283/97-ВР зі змінами та доповненнями.
5. Закон України «Про цінні папери фондової біржі» від 8.06.1991 №1201/ВР, зі змінами і доповненнями.
6. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.91 №1560-XII зі змінами та доповненнями.
7. Закон України «Про концепції» від 16 липня 1999 року №891-УІ зі змінами та доповненнями.
8. Закон України «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг» від 14 грудня 1999 року №1286-XIV зі змінами та доповненнями.
9. Закон України «Про іпотеку» від 5 червня 2003 року №898-IV зі змінами та доповненнями..
10. Закон України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» від 19.06.03 №979-IV ВВР зі змінами та доповненнями. .
11. Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві нерухомості і операціях з нерухомістю» від 19 червня 2006 р. №978-IV зі змінами та доповненнями.
12. Закон України «Про заставу» від 02 жовтня 1992 р. зі змінами та доповненнями.

13. Закон України “Про страхування” від 7 березня 1996 року зі змінами і доповненнями (в редакції 2004 року).
14. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12. 1997 №723/97 – ВР зі змінами та доповненнями. року, ВВР №6, ст.68 із змінами і доповненнями.
15. Закон України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 року і змінами і доповненнями.
16. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року №514-УІ зі змінами та доповненнями.
17. Закон України «Про охорону навколишнього середовища» від 25 червня 1991 р. зі змінами та доповненнями.
18. Про кредитування Положення НБУ від 06 серпня 2003 р. №45 зі змінами та доповненнями.
19. Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємства, що підлягають приватизації Затверджено Наказом Міністерства фінансів України та фонду державного майна України від 26. 01. 2001 №49/121.
20. Анализ финансового состояния предприятия реализующего инвестиционный проект Методические рекомендации – К.К. Международный центр приватизации инвестиций и менеджмента 1996.
21. Бланк І. А. Інвестиційний менеджмент: К.: МП «ІТЕМ», 1995. – 447 с.
22. Бардиш ІО. Проектне фінансування підручник – 2-ге вид – К.: Алерта, 2007. – 463 с.
23. Бардиш Г.О. Проектний аналіз: навч.- метод. пос.- Л.: ЛБІ НБУ, 2004. – 240 с.
24. Бернс В.А., Хавранек М. Руководство по оценке эффективности инвестиций. – М.: Экономика, 2006.- 312 с.
25. Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности/ Пер. с англ.: под ред. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 623 с.

26. Боди Зви Мертон Роберт К Финансы пер с англ М: «Вильямс» 2003. 584 с.
27. Брейлі Р, Майерс .С Принципы корпоративных финансов Пер. с англ. М.: Олимп-бизнес, 1997. – 1087 с.
28. Банківська енциклопедія / За ред. А.М.Мороза.- К.: Ельтон,1993.
29. Бенуа Мальдеброт и Ричард Жадсон. (Не)послушные рынки фрактальная революция в финансах Пер с англ. – М.: Изд Дом «Вильямс, 2006. – 400 с.
30. Гитман Лоренс Дж., Джонк Майкл Д. Основы инвестирования /Пер. с англ. - М.: Дело, 1997.
31. Деева Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз: навч. пос. – К.:ЦУЛ, 2007. – 328 с.
32. Дидье Сорнетте Как предсказать крахи финансовых рынков/пер. с франц.; Б-ка Принст. Ун-та. – 2-е изд. М.: «И-трейд», 2008. – 400 с.
33. Коммерческая оценка инвестиционных проектов. Основные положения методики. – К.: ИКФ «Альт», Центр развития и реконструкции экономики при КМУ, 1996.
34. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика. – К.: Знання, 2002. – 356 с.
35. Мандрул О.Г., Павленко І А. Фондовий ринок операції з цінними паперами: навч. посібник. – вид. 2-ге, допов. та перероб. К.: КНЕУ, 2000. – 156 с.
36. Максимо В. Энг и др. Мировые финансы /Пер. с англ. Университет Сент Джон - М.: икк «ДеКа», 1998. - 734 с.
37. Мороз А.М. та ін.. Банківські операції: підручник. – К.: КНЕУ, 2009. – 223 с.
38. Москвин В.А. Кредитование инвестиционных проектов: учеб. пос. – М.: 2009. – 345 с.
39. Пересада А.А., Майорова Т.В. Інвестиційне кредитування: навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2002. – 271 с.

40. Петрук О.М. Банківська справа. – К.: Кондор, 2004. – 461 с.
41. Редхем К., Хьюс С. Управление финансовыми рисками. - М.: ИНФРА-М, 1996.
42. Роуз Питер Банковский менеджмент Предоставление финансовых услуг : Пер. с англ. – М.: Дело Лтд., 1995. – 743 с.
43. Рут Френклін Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції /Пер. з англ. із змінами та доповненнями. - К.: Основи, 1998.
44. Смирнов АЛ. Организация финансирования инвестиционных проектов. – М.: АО «Консалтбанкир», 1993. – 104 с.
45. Фінансовий аналіз /Білик М.Д, Павловська О.В. та ін.:/: навч. пос.- Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2009. 592 с.
46. Фрэнк Дж. Финнерти. Управление инвестициями: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 931 с.
47. Фредерик С. Мишкин. Экономическая теория денег, банковского дела и финансовых рынков 7-е издание Пер с англ – М.: ООО «И.Д. Вильямс» 2006. – 880 с.
48. Холт Роберт Н. Основы финансового менеджмента: Пер. с англ. М.: 1993. – 506 с.
49. Холт Роберт Н., Барнес Сет Б. Планирование инвестиций/ Пер. с англ. М.: 1993. – 118 с.
50. Хелферт Эрик. Техника финансового анализа / Пер. с англ.: под ред. Л.П. Белых. – м.: Аудит, 1996. – 465 с.
51. Ченг Ф. Ли Джозеф ИФиннерти. Финансы корпораций: теория методы и практика: Пер. с англ. – М.: ИНФРА – М. – 2000. – 685 с.
52. Шарп Уильям Ф. и др. Инвестиции /Пер. с англ. - М.: ИНФРА-М. - 1997.
53. Шенаев В.Н., Ирниязов Б.С. Проектное кредитование. – М.: Консалт банкир, 2009. – 252 с.

54. Шеремет А. Д., Негашев Е. В. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 236 с.
55. Шклярчук С. Г. Финансовая система структура функционирование оптимизация. – К.: Нора-принт, 2003. – 568 с.
56. Шклярчук С. Г. Проектне фінансування навч посіб за наук ред проф. д е н К.Ялового. – К.: ДП Видавничий дім «Персонал», 2009. – 472 с.
57. Шмидт С, Бирман Г. Экономический анализ инвестиционных проектов: Пер. с англ. – М.: «Банки и биржи», ЮНИТИ, 1997 г. 613с.
58. Josette Peyrard. Gestion de Tresorerie internationale. Presses Universitaires, de France, 1988.
59. www.bank.gov.ua – офіційний сайт НБУ.
60. www.business.ua – сайт щотижневика „Бізнес”.
61. www.dsnews.com.ua – сайт щотижневика „Деловая столица”.
62. www.privatbank.com.ua – офіційний сайт АКБ „Приват”

Додаткова

63. Банківські операції: підручник /А.М.Мороз та ін./-К.: КНЕУ, 2008.
64. Блех Ю., Гете У. Инвестиционные расчеты. Модели и методы оценки инвестиционных проектов / Пер. с нем. под ред. к. э. н. А.М.Чуйкина, Л.А.Галютинна. – К-д, Янтарный сказ. 437 с.
65. Верхоглядова ЮС., Мельниченко Л. Ю Микитина О Н , Финансовый лизинг как метод инвестирования // Український інвестиційний журнал WELCOME, Листопад №1-2,1997 с.19-22
66. Грибалева Н. П., Игнатова И. Г. Бизнесплан. Практическое руководство по составлению /С-ПтБ, 1994.-158 с.
67. Горемыкин В. Лизинг Практическое учебно-правочное пособие- М.ИНФРА-М,1997.-379с.

68. Де Ковни Щ Такки К Стратегии хеджирования Пер с англ - М.: ИНФРА-М, 1996.-208 с.
69. Загородній А, Селюченко Н Лізинг як альтернативна форма банківського фінансування // Вісник НБУ.-1998.-№11, с.50-51
70. Златкин Б Лизинг как метод кредитования/ Экономика Украины 1997.-№4, с.86-88
71. Идрисов А.Б. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций. – М.: Инфра, 1996.
72. Липсиц И.В., Косов В. В. Инвестиционный проект. – М.: БЕК, 1996.
73. Найман Э. Малая энциклопедия трейдера. - К.: Альфа Капитал: Логос, 1997. – 236с.
74. Найман С.Л. Трейдер-инвестор. – К.: ВИРА-Р, 2000. - 640 с.
75. Пересада О.О. Основи інвестиційної діяльності. – К.: 1996. – 342 с.
76. Стратегія допомоги Україні. Меморандум Президента Міжнародного Банку реконструкції та розвитку та Міжнародної фінансової корпорації Раді виконавчих директорів про стратегія допомоги Україні на 2004-2007 роки. К.: Світовий банк. - 2003. – 96 с.
77. www.ic-trast.com.ua
78. www.k2kapital.com
79. www.pfts.com
80. www.rada.kiev.ua
81. www.ssmc.gov.ua
82. www.sokrat.com
83. <http://www.expert.org.ua>
84. <http://www.lease.com.ua>
85. <http://www.leasing.com.ua>
86. <http://www.unlease.ru>
87. www.worldbank.org/fps/
88. www.mintop.energy.gov.ua
89. www.me-press.kiev.ua

90. www.dhe-ua.com

91. www.necin.com.ua

92. www.tek-webstandart

93. International Political Risk Management. – Washington, P.C. The World Bank. 2001

94. The World Bank. Disbursement seminar. Washington D.C. April 3 – 4, 2006, p. 14 – 23

95. Axel Dreher. Die Kreditvergabe von IWF und Weltbank. Ursachen und Wirkungen aus politisch-ökonomischer Sicht. Berlin, 2003, s. 17-58

96. Report financier 2000. – Luxemburg, 2001, p. 18

99

МАУП